

Obnova

Časopis za kulturu, društvo i politiku

10. BROJ | LISTOPAD 2018.

TEMA BROJA

Konzervativna revolucija

Obnova

Časopis za kulturu, društvo i politiku

Listopad, 2018. godine

Obnova

Časopis za kulturu, društvo i politiku

NAKLADNIK

Udruga „Obnova“

ZA NAKLADNIKA

Marko Paradžik

UREDNIŠTVO

Davor Dijanović, Marin Sabolović

GLAVNI UREDNIK RUBRIKE „UMJETNOST“

Ante Brešić Mikulić

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Marko Paradžik

TAJNICA UREDNIŠTVA

Nikolina Rodić

LEKTURA

Tihana Pšenko Miloš

RECENZENTI

FOTOGRAFIJE UZ ČLANKE VEZANE ZA TEMU BROJA

Marko Paradžik i Janja Hrkač Paradžik

GRAFIČKI DIZAJN, PRIJELOM I PRIPREMA ZA TISAK

Brandiac

TISAK

Tiskara Zebra

ISSN

1849-0697

MREŽNE STRANICE

www.obnova.com.hr

E-MAIL

casopis.obnova@gmail.com

DAVOR DIJANOVIĆ

davor.dijanovic@gmail.com

MARKO PARADŽIK, MAG. IUR.

theodorospara@gmail.com

IVAN DADIĆ, UNIV. BACC. ING. NAUT

dada128@hotmail.com

TIHANA PŠENKO MILOŠ, MAG. EDUC. CROAT., MAG., MAG. COMM.

tihana158@gmail.com

MARKO MUSTIĆ, STUDENT SOCIOLOGIJE

marko.mustic@gmail.com

NIKOLINA RODIĆ, STUDENTICA EKONOMIJE

rodicnikolina@hotmail.com

DINO LJUBIĆ, STUDENT POMORSKOG FAKULTETA U SPLITU

uvelavristina@hotmail.com

PETAR ČUJO, MAG. ART

cujo.petar@gmail.com

MARIO TOMAS, MAG. HIST

mariotms1@gmail.com

EDIN MUFTIĆ, MAG. HIST

eddin.muftic@gmail.com

TIHOMIR VUK, MAG. HIST

tvuk26@hotmail.com

LEO MARIĆ, MAG. HIST.

leo.maric91@gmail.com

JOSIP VDOVIĆ, MAG. HIST

josip.vdovic@hotmail.com

ANTONIO KARLOVIĆ, MAGISTAR POLITOLOGIJE

karlovicz202@gmail.com

DRAŽEN STOJANOVIĆ, MAGISTAR TEOLOGIJE

drazen_rama@hotmail.com

FRANJO MATANOVIĆ

franjomatanovic@gmail.com

Sadržaj

MARKO PARADŽIK

Razgovor s odvjetnikom Krešimirom Planinićem 8

MARKO PARADŽIK

Carl Schmitt - Uvod u osnove filozofije prava konzervativne revolucije 16

DAVOR DIJANOVIĆ

Razgovor s Matom Mijićem 32

Tema broja

MARIO TOMAS

Evola i Jünger, tradicionalistička kritika 40

DINO LJUBIĆ

Razgovor s Karlom Starčevićem 51

LEO MARIĆ

Konzervatizam i revolucija u političkoj misli Josepha de Maistrea 56

NIKOLINA RODIĆ

Razgovor s Tanjom Trošelj Miočević 64

MARKO PARADŽIK

Prikaz knjige "Hrvati pod KOS-ovim krilom (završni račun Haaškog suda)" 72

TIHOMIR VUK

Djelovanje kardinala Alojzija Stepinca tijekom Drugog svjetskog rata 76

Razno

EDIN MUFTIĆ

Abdul-Malik i Kupola na stijeni – Razgradnja jednog mita 86

IVAN DADIĆ (DADO DADA)

Poganstvo i gospodin Lowes Dickinson (prijevod) 94

Umjetnost	PETAR ČUJO Prikaz likovnog umjetnika (kiparstvo) 102
	EDIN MUFTIĆ Mahmud Darviš, <i>Faze Anat</i> 104
	MARKO PARADŽIĆ Recenzija predstave <i>Tko je ubio Zvonka Bušića</i> 111
<hr/>	
Književnost	KALIOPA A. B. Šimiću 118
	ANTONIO KARLOVIĆ Moć dugih noževa, Njemačka, Wagner, Marija nakon raspeća, On, Patetika 119
	JOSIP VIDOVIĆ Kapljica, Pjena 129
	DRAŽEN STOJANOVIĆ Stanodavac praznine 131
	FRANJO MATANOVIĆ Nenormalna normalnost, U boli ranjeni, Jedna jednakost koja postoji je, Sljedbenik religije Seks, Drugs & Rock'N'Roll, Seksualna religija, O Hendrixu i drugim stvarčicama, Crvene i crne marame 132
	MARKO MUSTIĆ Ugodan razgovor (kratka priča) 138
MARKO PARADŽIĆ Odžak (kratka priča) 150	

Razgovor s Tanjom Trošelj Miočević

RAZGOVARALA:

Nikolina Rodić¹

BIOGRAFIJA

Tanja Trošelj Miočević rođena je u Zagrebu 1965. godine. Završila je Ekonomski fakultet te je radila u tvrtki koju je sama osnovala 1992. godine, a koja djeluje i danas baveći se trgovinom i turizmom. Od 2015. godine intenzivno počinje izučavati noviju hrvatsku povijest, posebno hrvatsko iseljništvo nakon Drugoga svjetskoga rata. Na tu je temu napisala članak „Hrvatska politička emigracija poslije Drugoga svjetskoga rata“ koji je izlagala na znanstveno-stručnom skupu 2016. godine, u Institutu za migracije i narodnosti, a koji će biti objavljen u njihovom zborniku. Koautorica je i dvaju članaka, „Hrvatsko iseljništvo – novčane doznake i investicije u Hrvatskoj“ s dr. sc. Marinom Soptom, objavljenom u zborniku radova „Hrvatska izvan domovine II“ i „Religija i ekonomska integracija migranata u EU – uloga religije

¹ rodicnikolina@hotmail.com, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Trg Johna Kennedyja 6, 10000 Zagreb,

kao čimbenika odnosa prema radu, poslovanju i tržišnom gospodarstvu te zapošljavanju imigranata u EU“ s dr. sc. Predragom Haramijom. Kao tajnica Centara za istraživanje hrvatskoga iseljeničtva aktivno je uključena u program i organizaciju Trećega hrvatskoga iseljeničkoga kongresa.

U medijima se sve češće protagoniste buđenja nacionalne osviještenosti naziva konzervativnim revolucionarima. Što vi mislite o toj sintagmi – „konzervativna revolucija“?

Nažalost, u većini slučajeva takvi su napisi potaknuti ideološkim pogledima, i to se uglavnom radi o novinarima/kama koji pripadaju *lijevoj* političkoj opciji, a mnogi su od njih i anacionalni. Želim istaknuti da u principu nemam ništa protiv ljevičara dok su god hrvatski orijentirani. Međutim, u Hrvatskoj više u političkom smislu ne postoji ni desnica ni ljevica, svi ističu kako oni pripadaju *lijevom* ili *desnom centru*, što je u stvarnosti varka svih građana Hrvatske, a i birača koji izlaze na izbore.

Čak 80 posto građana Republike Hrvatske deklarirani su vjernici, i ako se uzme u obzir značaj i uloga Katoličke Crkve kod Hrvata, onda je normalno i poželjno da glavne značajke naših građana budu u prvom redu domoljublje, demokracija, sloboda vjere, ne samo katoličke nego i drugih vjera, što ne isključuje antagoniste i pripadnike manjina. Nekada imam osjećaj da pripadam nekoj manjini samo zato što sam Hrvatica i katolkinja. Postavlja se pitanje koje su to snage i lobiji koji su nas doveli ili nas žele dovesti u situaciju da ako javno ističemo i propagiramo naše nacionalne i kulturne vrijednosti većinskoga naroda u Hrvatskoj, da nas se optužuje kako smo nazadni i radikalni. Zar jedan od glavnih temelja, ako ne i glavni, na kojem je osnovana Europska unija nije kršćanstvo i njegove vrijednosti? Ako se to zanemari i stavi u drugi plan, onda nestaje i Europa kakvu znamo.

Je li hrvatska dijaspora u suštini konzervativna i revolucionarna?

Kada je u pitanju *hrvatsko iseljeničtvo*, a osobito kada govorimo i pišemo *ohrvatskoj političkoj emigraciji*, izbacila bih stigmatu *konzervativna* ili *ultra desna*, a koja se veže uz hrvatsku dijasporu, iz jednostavnoga razloga što me ona podsjeća na ona vremena iz doba bivše države kada su režimski novinari optuživali ne samo hrvatske političke emigrante, već kulturna i sportska društva iz iseljeničtva kako odbijaju suradnju s jugoslavenskim konzulatima i njihovim diplomatima, opisujući ih kao

ekstremne desničare.

Kada govorimo o povijesti hrvatskoga iseljništva, onda lako otkrijemo da su različite političke skupine, kulturna, sportska, vjerska društva, kao i neovisni intelektualci prihvatili i propagirali pluralizam i demokraciju kao glavne postulate svojega rada. Mislim da je svim tim organizacijama, skupinama ili društvima bilo zajedničko kroz njihov program i djelovanje očuvati nacionalni, kulturni i vjerski identitet u novim sredinama. Tako su propagirali ideju slobodne i demokratske Hrvatske u svijetu te su bili glasnogovornici hrvatskoga naroda koji je tada živio u Jugoslaviji. Te mnogobrojne organizacije i društva razlikovale su se u svojim programima, to jest metodama i taktikama kako ostvariti glavni cilj – slobodnu i demokratsku Hrvatsku. Postojao je dio hrvatskoga iseljništva koji je propagirao spomenuti cilj na revolucionaran način jer nije pristajao na bilo kakve kompromise, niti je pristajao na bilo kakvu Jugoslaviju.

Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović nedavno je posjetila Argentinu te su ju određeni mediji u Hrvatskoj osudili za ustaške izjave i kontaktiranje filoustaške dijaspore. Je li točna ta percepcija tih medija?

Ovo je najbolji primjer kako se neki *naši* novinari i mediji u Hrvatskoj svjesno ili nesvjesno ne mogu osloboditi „jugoslavenstva“, ni emocionalno, a da ne govorim intelektualno, i poistovjetiti se s demokratskom i slobodnom hrvatskom državom. Nažalost, mi imamo još jedan velik broj političara i povjesničara koji su zbog svojega ideološkoga stava napali predsjednicu Republike Hrvatske zbog njezinoga govora u kojem je ona između ostaloga rekla sljedeće: „(...) nakon Drugoga svjetskoga rata mnogi su Hrvati upravo u Argentini našli prostor slobode u kojem su mogli svjedočiti domoljublje i isticati opravdane zahtjeve za slobodom hrvatskoga naroda i domovine (...)“. Molim vas, što je u ovim riječima rečeno protiv Ustava Republike Hrvatske?

Žaloso je da *naš* poznati povjesničar, koji često više djeluje kao glasnogovornik lijeve političke opcije nego nepristrani stručnjak, poziva da se trebaju kontaktirati službene institucije Njemačke i SAD-a u vezi govora predsjednice Grabar-Kitarović. To je skandalozno i sramotno. Zato mislim da je predsjedničin odgovor svim njezinim kritičarima, bolje rečeno huškačima, a posebno Efraimu Zuroffu, bio izvrstan.

Dr. Ivo Korsky i dr. Ivo Oršanić bili su prvaci Republikanske stranke u našoj emigraciji u Argentini. Kakav je vaš dojam o njima kao povijesnim osobama i je li naša javnost dovoljno upoznata s njima?

Bit ću iskrena. Čitajući razne emigrantske publikacije i novine, shvatila sam da je moje znanje o povijesti hrvatskoga iseljništva, a osobito o djelovanju političke emigracije, bilo veoma ograničeno. Mislim da moj primjer na jedan način simbolizira širu hrvatsku javnost.

Naime, jedino što smo iz vremena bivše države mogli čuti ili pročitati bili su šturi izvještaji ili novinski napisi o djelovanju „neprijateljske ustaške emigracije“ ili pak „ekstremno desničarske fašističke ustaške emigracije“. Nakon uspostave demokratske i slobodne Republike Hrvatske, ja i hrvatska javnost preko noći doznajemo za blajburšku tragediju, za okrutna ubojstva više od 60 istaknutih hrvatskih emigranata. Počinje se otvoreno i slobodno govoriti o radu i djelovanju različitih političkih pokreta i stranaka koje su nastale i djelovale u emigraciji, a od kojih je jedna i Hrvatska republikanska stranka, osnovana 1951. godine u Buenos Airesu.

O osnivaču i predsjedniku Republikanske stranke Ivanu Oršaniću, kao i o Ivi Korskom koji ga je na tom položaju naslijedio, nakon Oršanićeve smrti 1968. u Buenos Airesu, gotovo ništa nisam znala. Nakon što sam pročitala knjige „Oslobođenje i sloboda“ Ivana Oršanića i „Hrvatski nacionalizam“ Ive Korskog, priznajem, mnogo sam toga novoga otkrila i naučila što mi je proširilo vidike i znanje, osobito kada je u pitanju politička povijest Hrvatske u dvadesetom stoljeću.

Prva politička stranka osnovana u iseljništvu nakon pada NDH, koja je imala zacrtan politički program, bila je baš Hrvatska republikanska stranka, a razlog osnivanja ove stranke 1951. u Buenos Airesu, prema riječima njezinoga glavnoga vođe i osnivača Ivana Oršanićajest sljedeći: „Potrebno je stvoriti jednu solidnu demokratsko-republikansku stranku s čvrstim programom o slobodi Hrvata i Hrvatske.“

Njezini su si osnivači kao jedan od najvažnijih ciljeva postavili političko educiranje svojih članova i simpatizera širom svijeta. Ako listate njihov časopis „Republika Hrvatska“, naići ćete na izvanredan broj priloga različitih tema, od geografskoga položaja Hrvatske, o budućim odnosima demokratske Republike Hrvatske sa susjedima, međunarodnom položaju Hrvatske, o položaju i pravu pripadnika manjina u Hrvatskoj, o pitanju i budućnosti Hrvata u Bosni i Hercegovini i ostalih zanimljivih analiza. Nadam se da ću ubuduće imati više vremena i ozbiljnije se

posveti čitanju i proučavanju tih tekstova.

Šteta je što je rad i život Ivana Oršanića i Ive Korskog nedovoljno istražen. No još se uvijek premalo govori i piše o njima kao o povijesnim osobama koje su svojim djelovanjem u Hrvatskoj, a potom nakon Drugoga svjetskoga rata u emigraciji, dali važan doprinos uspostavi demokratske i slobodne Republike Hrvatske.

Zanimljiva povijesna osoba je i Mara Matočec, seoska spisateljica i političarka u Seljačkom pokretu braće Radić, također zatajena hrvatskoj javnosti od strane povjesničara nakon 1945. godine, a nije imala nikakve veze s NDH.

Kakva je percepcija dijaspore na političko stanje u Republici Hrvatskoj? Smatraju li uglavnom da Hrvatskom vlada konzervativna politička opcija i da je Hrvatska mahom konzervativna zemlja ili je ta percepcija među dijasporom sasvim drukčija?

Kroz organiziranje Drugoga i Trećega hrvatskoga iseljeničkoga kongresa, kao i mnogih javnih tribina i međunarodnih konferencija na temu iseljeničtva, upoznala sam veliki broj hrvatskih iseljenika iz cijeloga svijeta, od daleke Australije, Argentine, Kanade, SAD-a i Europe. Na temelju tih kontakata i razgovora došla sam do zaključka kako su hrvatski iseljenici prilično razočarani državnom politikom koja se vodi prema njima. Mnogi su od njih posebno ogorčeni na državnu politiku koju je prema njima vodila prethodna vlada. Uzme li se u obzir veliki potencijal hrvatskoga iseljeničtva u gospodarstvu, znanosti, kulturi, sportu, a hrvatska ih vlast stalno ignorira i podcjenjuje, njihovo je nezadovoljstvo razumljivo. Primjer koji najbolje pokazuje njihovu važnost i ulogu koju bi mogli imati, pruži li im se mogućnost da više i izravno djeluju u izgradnji modernoga hrvatskoga društva, svjedoči podatak da godišnje izravan materijalni doprinos novčanim pošiljkama iznosi više od dvije milijarde eura. Ogromna većina hrvatskih iseljenika s kojima sam bila u kontaktu i imala priliku razgovarati smatraju da su stare jugoslavenske komunističke partijske strukture, kao i pripadnici zlo gasne UDBA-e, odnosno njihovi nasljednici, sada politički i ekonomski jači nego u bivšoj državi. Hrvatske iseljenike, većinu njih s kojima sam uspostavila kontakte i razgovarala, ne zanima toliko koja politička opcija, konzervativna, liberalna ili neka treća, vlada Hrvatskom. Oni smatraju da u Hrvatskoj treba između ostaloga raditi na tome da se poboljša investicijska klima za strana ulaganja, da treba osnovati hrvatski iseljenički fond poput onoga koji uspješ-

no djeluje u Irskoj, uvesti elektronsko glasanje za hrvatske iseljenike, vratiti što više znanstvenika iz svijeta u domovinu, poboljšati rad hrvatskih diplomata s hrvatskim iseljeničkim udrugama i slično.

Nedavno ste upisali doktorat iz povijesti na Hrvatskim studijima. Kojom se temom namjeravate baviti i zašto?

Nakon organizacije Drugoga hrvatskoga iseljeničkoga kongresa počela sam više proučavati hrvatsko iseljeništvo i njihov doprinos u stvaranju slobodne i neovisne Republike Hrvatske. U Hrvatskoj se o iseljenicima, posebno političkoj emigraciji nakon Drugoga svjetskoga rata, nije pisalo ništa pozitivno. Oni su bili deklarirani neprijatelji Jugoslavije. No danas se, nažalost, sve manje govori ili se umanjuje velika uloga iseljeništva u borbi za osamostaljenje, kao i njezin doprinos u Domovinskom ratu. Na njih se gleda gotovo kao na neprijatelje Hrvatske, a ne na one koji su uvijek bili odani domovini, koliko god daleko bili od nje. Mnogi nisu dočekali njezinu samostalnost, ali su radom i djelovanjem u političkim strankama, organizacijama i pokretima, pišući za emigrantske novine, dali važan doprinos u postizanju samostalnosti Hrvatske. Novija hrvatska povijest koja uključuje analizu i djelovanje političkih stranka u emigraciji, njihovih lidera, zaslužuje biti bolje istražena, s namjerom da se kaže ono što se desetljećima prešućivalo.

Nešto sam već pisala o političkim strankama u iseljeništvu, a posebno mi je bila zanimljiva ideja o osnivanju Hrvatskoga narodnoga vijeća kao najveće hrvatske političke organizacije u emigraciji koja je trebala povezati i ujediniti hrvatske političke stranke, bez obzira na njihove neujednačene političke stavove, poglede, stilove, leadersko rivalstvo, kako bi zajednički i tako osnaženi imali jači utjecaj na svjetsku javnost u predstavljanju političkih programa i postizanju glavnoga cilja – samostalne i neovisne Hrvatske. Trebalo je proći dosta vremena da se hrvatske političke organizacije dogovore, ujedine i odlučno zajedničkim snagama krenu prema cilju. O tome bih rado pisala.

Ove godine sudjelujete u organizaciji Trećega hrvatskoga iseljeničkoga kongresa, i to upravo u rodnom kraju spomenutoga dr. Korskog, Osijeku. Možete li nam reći nešto o tome?

Slavonija je navise pogođena trendom iseljavanja i naša odluka da kongres bude na

Ekonomskom fakultetu u Osijeku nije slučajna. Želimo skrenuti pozornost javnosti na teme koje se tiču gospodarske i demografske obnove, a to pokazujemo i motom ovoga kongresa: „Odlazak-ostanak-povratak”. Posebno će se raspravljati o razlozima odlaska i neatraktivnosti povratka.

Kao i na prethodna dva kongresa, i na Treći hrvatski iseljenički kongres pozivamo znanstvenike i stručnjake iz iseljeničtva i domovine koji se bave izučavanjem hrvatskoga iseljeničtva, ali i poslovne ljude i povratnike u domovinu, da predstavljaju svoja iskustva, planove za povratak i moguće poduzetničke aktivnosti u Hrvatskoj. Organizirat ćemo posebne panele na kojima će govoriti uspješni poslovni ljudi iz Hrvatske koji će svojim primjerima, nadamo se, potaknuti povratnike i potencijalne investitore iz iseljeničtva na promišljanje o tome da postoji veliki potencijal za njihova ulaganja u hrvatsko gospodarstvo.

Radni dio Kongresa planiran je u dva dana, a teme o kojim će se govoriti su već spomenuta demografska obnova, odnosi između hrvatskih iseljenika, povratnika u domovinu i domaćega stanovništva u gospodarskom, kulturnom, znanstvenom i općenito u društvenim procesima razvoja hrvatskoga društva, novčani doprinosi i direktne investicije hrvatskih iseljenika u domovini i osnivanje Hrvatskoga iseljeničkoga fonda za potrebe iseljeničkih investicija, državna strategija Republike Hrvatske prema iseljenicima – analiza dosadašnje politike, iskustva – prijedlozi za unapređenje suradnje između domovinske i iseljene Hrvatske, veća zastupljenost iseljenika u Saboru, usvajanje sustava elektronskoga glasanja za iseljenike te veća zastupljenost predstavnika iseljeničtva u Hrvatskom saboru, kultura (umjetnost i baština) i potencijali kulturne i kreativne industrije u povezivanju domovinske i iseljene Hrvatske, a više informacija o temama i o kongresu može se potražiti na našoj mrežnoj stranici: <http://www.cro-diasporacongress.com/>. Koristim priliku i pozivam one koji svojim znanjem i stručnošću mogu dati doprinos kongresu da dođu Osijek.

U našoj se zemlji mladi i obitelji iseljavaju, premda više nema komunističke diktature i rata te taj problem uz našu katastrofalnu situaciju u demografiji prijeti povijesnim paradoksom: državi koju su stvorili Hrvati prijeti opasnost da će ostati bez Hrvata. Može li nam u sprječavanju te crne budućnosti pomoći dijaspora i kako?

Vaše je pitanje u ovom trenutku goruće pitanje, problem koji predstavlja najveći izazov za hrvatsku vlast, i to ne samo ovu nego, usudim se reći, i za nekoliko idućih hrvatskih vlada. Teško mi je konkretno odgovoriti na ovo pitanje, iz više razloga od kojih je jedan i pomanjkanje prostora za odgovor na tako zahtjevno pitanje. Kao prvo, prema mojem skromnom mišljenju, treba pod hitno osnovati jedno neovisno tijelo, sastavljeno u prvom redu od znanstvenika, ne samo demografa nego sociologa, ekonomista, stratega, predstavnika crkve, kao i svih političkih stranaka u cilju da osmisle program o tome kako riješiti to pitanje, taj problem koji u ovom trenutku predstavlja najveći izazov za hrvatsko društvo. Stječe se dojam, kada čitam sve napise i analize današnjega demografskoga stanja u Hrvatskoj, da se sve svodi na pustu teoriju bez konkretnih programa i akcija. Svakako, hrvatski iseljenici predstavljaju veliki potencijal, ako ne i najveći koji bi se mogao iskoristiti za demografsku obnovu Hrvatske. Međutim, da bi se to ostvarilo, trebaju se stvoriti uvjeti za to. U prvom redu treba se drastično promijeniti stav države prema hrvatskim iseljenicima, što prije svega podrazumijeva potrebu informiranja hrvatske javnosti u cilju stvaranja pozitivne klime za dolazak što većega broja hrvatskih iseljenika. Hrvatska politička i ekonomska elita mora kroz svoju strategiju i konkretne programe ekonomske i demografske obnove poslati svojim iseljenicima poruku da su oni potrebni u izgradnji moderne Hrvatske. Na temelju toga treba hrvatsko iseljeničtvo pod hitno uključiti u razvojnu strategiju Republike Hrvatske.